

Başvuru Numarası : 2025/475
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.05.2025/60
Karar Numarası : 2025/329
Başvuran : K.D.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, silah taşıma ruhsatı için avukatların harç ödeme yükümlülüğü bulunmakta iken hâkim ve savcılarının bu yükümlülükten muaf tutulmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddiasına ve avukatların harç ödeme yükümlülüğünün kaldırılması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 57'nci maddesi ile avukatların statüsünün belirlendiğini, bu statünün 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun tarafından göz ardı edilmiş olmasının mümkün olmadığını, ilgili Kanun'un uygulanması aşamasında silah taşıma ruhsatı için hâkim ve savcılardan harç alınmadığını ancak avukatlardan her yıl artan miktarlarda harç alındığını, bu durumun yargı üyeleri arasında eşitsizliğe yol açtığını iddia etmekte ve avukatların harç ödeme yükümlülüğünün kaldırılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

4. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısımları

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...)

5. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır; ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...”

6. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlaliinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

“Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur.”

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlaliinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuru, silah taşıma ruhsatı için avukatların harç ödeme yükümlülüğü bulunmakta iken hâkim ve savcıların bu yükümlülüğünden muaf tutulmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddiasına ve avukatların harç ödeme yükümlülüğünün kaldırılması talebine ilişkindir.

13. 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 7'nci maddesi şöyledir:

“Ateşli silahları ancak;

(...)

2. Özel kanunlarına göre silah taşıma yetkisine sahip bulunanlar,

3. Cumhurbaşkanı kararı ile silah taşıyabileceklerine karar verilen Devlet, belediye, özel idare ve kamu iktisadi teşebbüsleri memur ve mensupları,

4. B) Disiplin kurulları veya mahkeme kararıyla meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılanlar ya da haklarında verilen mahkûmiyet kararı sonucu memuriyetle ilişkisi kesilenler veya sicilten ya da mülga 1402 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince emekli edilenler hariç olmak üzere, ...

b) Hakim ve Cumhuriyet savcısı ile bu meslekten sayılanlardan, ... emekli olanlar.

5. Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenecek esaslara göre valiler tarafından verilecek izin vesikasını alanlar (...) taşıyabilirler veya mesken ya da işyerinde bulundurulabilirler.

(...)

Birinci fıkranın (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerinde sayılan kişilere ait silahların, (6) ve (7) numaralı bentlerde sayılan kişilerin edinecekleri en fazla bir adet silahın, ... taşınmasına veya bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. ”

14. Başvuran, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 57'nci maddesinin “Görev Sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların hâkimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır” hükmü ile avukatların statüsünün belirlendiğini öne sürmektedir. Kanun'un ilgili hükmüne benzer bir şekilde 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 6'ncı maddesinde de “(1) Ceza kanunlarının uygulanmasında; ... d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler ve adli, idarî ve askerî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar, ... anlaşılır” denilmektedir. Bahsi geçen yasal düzenlemeler cezalandırma politikası gereği ceza sorumluluğunu genişletme amacını taşımakta olup bu düzenlemelerle hâkim ve savcılar ile avukatların statüsünün belirlenmesi söz konusu değildir.

15. 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, “a) Hakim: 1.Adli yargıda: Mahkeme başkan ve üyelerini, hakimleri, Yargıtay tetkik hakimleri ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan hakimleri, 2. İdari yargıda: Mahkeme başkan ve üyelerini, hakimleri, Danıştay tetkik hakimleri ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan hakimleri, b) Savcı: Adli yargıda: İl ve ilçe Cumhuriyet başsavcılarını, Cumhuriyet başsavcı vekillerini, Cumhuriyet savcılarını, Yargıtay Cumhuriyet savcıları ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde çalışan savcıları, 2. İdari yargıda: Danıştay savcıları ile Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında idari görevlerde

çalışan savcılarını ifade eder.”

16. 2802 sayılı Kanun’da yapılan tanımdan anlaşılacağı üzere 6136 sayılı Kanun’un 7’nci maddesinin *“Hâkim ve Cumhuriyet savcısı ile bu meslekten sayılanlardan ... emekli olanlar ... ait ateşli silahların taşınmasına veya bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır”* hükmü, avukatlık mesleğini kapsamamaktadır.

17. Başvuru dilekçesinde, 6136 sayılı Kanun’un 7’nci maddesine göre avukatlardan harç alınmaması gerektiğinden bahisle uygulamada ayrımcı muamele yapıldığı iddia edilmektedir. Yukarıda ifade edildiği üzere başvuranın avukatlar ile hâkim ve savcılarının statüsüne ilişkin iddia ve tespitlerinin yasal dayanaktan yoksun olduğu, bu nedenle başvuranın şikâyetçi olduğu uygulamanın silah taşıma ruhsatına dair şartların düzenlendiği 6136 sayılı Kanun’a aykırı bir yönünün bulunmadığı, nitekim anılan Kanun’a dayanılarak 1/6/1991 tarihli ve 20888 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik’in ilgili maddelerinde; “barolara kayıtlı bulunan avukatlar” ile “hâkim, cumhuriyet başsavcısı, cumhuriyet savcısı ile bu meslekten sayılanlar” için açıkça farklı koşulların öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

18. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik’in 8’inci maddesinde silah taşınmasına izin verilen kamu görevlileri sıralanmış ve “hâkim, cumhuriyet başsavcısı, cumhuriyet savcısı ile bu meslekten sayılanlar” silah taşınmasına izin verilen kamu görevlileri arasında sayılmış ve harca gerek kalmaksızın bu silahlarını taşıyabilecekleri belirtilmiş; 9’uncu maddesinde “barolara kayıtlı bulunan avukatların” taşıma ruhsatı verilebilecek diğer meslek mensuplarından olduğu ve durumlarının Yönetmelik hükümlerinde aranan şartlara uygunluğunun tespit edilmesi halinde bu kişilere silah taşıma ruhsatı verilebileceği öngörülmüştür. Bu bağlamda Yönetmelik uyarınca silah taşıma ruhsatı almak isteyen meslek gruplarından bazılarının harç ödeme yükümlülüğünden muaf tutulduğu ve başvuranın mesleki statü temelinde ayrımcılık iddiasının söz konusu düzenlemenin uygulanmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

19. 6701 sayılı Kanun’da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller, Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

20. Başvuru dilekçesi, yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; iddia ve talebin 6701 sayılı Kanun’da yer alan ayrımcılık temellerine dayandırılmaması, yapılan inceleme ve araştırmada da herhangi bir ayrımcılık temelinin tespit edilememesi nedeniyle Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye